

A MAGYAR LMBT SZÖVETSÉG VÉLEMÉNYE A NEVELŐSZÜLŐI RENDSZERRŐL

A nevelőszülői rendszer számára az LMBT téma alapvetően két, bizonyos pontokon összekapcsolódó, de egymástól mégis jól elkülöníthető formában jelentkezik: egyrészt, hogy mennyire segíti elő (vagy éppen kifejezetten akadályozza) a rendszer az azonos nemű párokban élő személyek nevelőszülővé válását; másrészt, hogy hogyan biztosítja a rendszer, hogy a nevelőszülőknél nevelkedő leszbikus, meleg, biszexuális és transznemű (LMBT) gyermekek és fiatalok elfogadó környezetben nevelkedjenek, ne érje őket hátrányos nevelőszülei részéről szexuális irányultságukkal és/vagy nemi identitásukkal kapcsolatban.

A nevelőszülőiséggel kapcsolatos hazai jogszabályok (az egyéni örökbefogadáshoz hasonlóan) nem zárják ki, hogy azonos nemű párral (élettársukkal, bejegyzett élettársukkal) élő személyek nevelőszülővé váljanak. Sőt, az egyenlő bánásmódról szóló törvény kifejezetten tiltja, hogy a hatóságok szexuális irányultság vagy nemi identitás szerinti hátrányos megkülönböztetést alkalmazzanak. Mindezek ellenére mind az érintettek, mind a szakemberek körében kevésbé ismert ez a lehetőség. Nyugat-Európa és Észak-Amerika országában is csak az elmúlt évtized során kezdtek az azonos nemű párokról mint a nevelőszülői hálózat bővítésére eddig kihasználatlan erőforrásról gondolkodni. Miután a vonatkozó pszichológiai, társadalomtudományi kutatások egyértelműen megállapították, hogy a gyermekekre semmilyen negatív hatással nincs az, ha azonos nemű szülők nevelik, sorra jelentek meg azok a szervezetek, kampányok, amelyek kifejezetten azonos nemű párok nevelőszülővé válását célozzák. Az azonos nemű párok azért is jelentenek kifejezetten értékes erőforrást e téren, mert a vonatkozó kutatások arra jutottak: az azonos nemű párok a heteroszexuális párokhoz képest nagyobb arányban hajlandóak „problémásnak” ítélt (etnikai kisebbséghez tartozó, fogyatékossgal élő, tanulási nehézségekkel küzdő) gyermekek és fiatalok nevelésében részt venni.

Az államnak a nevelőszülői rendszer működtetése során ugyanakkor fokozott felelőssége van a téren, hogy az LMBT gyermekeket és fiatalokat ne érje hátrányos megkülönböztetés nevelőszülei részéről. Az MTA Szociológiai Kutatóintézetének 2007-es kutatása szerint (n=1122) a válaszadók 36%-át érte diszkrimináció (vérszerinti) családja részéről, ez az arány a nevelőszülők esetében valószínűleg még rosszabb. Egy 2010-es kutatás (n=2755) szerint a válaszadók 50%-a már 14 éves kora előtt, további 36%-uk pedig 14 és 18 éves kora között szembesült vele, hogy azonos nemű személyekhez (is) vonzódik; az érintettek döntő többsége esetében tehát már a nevelőszülői nevelés ideje alatt felmerül a támogató szülői háttér szükségessége. A transznemű gyermekek esetében ez az életkor még alacsonyabb. A külföldi kutatások azt is egyértelműen megállapították, hogy az LMBT gyermekek és fiatalok jóval nagyobb arányban kerülnek a gyermekvédelmi ellátórendszerbe, mivel sokukkal a vérszerinti család annyira elutasító, hogy a szexuális irányultság/nemi identitás kiderülésekor a fiatalot elküldik otthonról. A nemzetközi szakirodalom jó gyakorlatként tartja számon az LMBT gyermekek és fiatalok LMBT nevelőszülőknél történő elhelyezését.

Mindezek alapján javasoljuk, hogy:

- fogadjanak el (új) módszertani ajánlást a nevelőszülői tevékenység ellátásának alkalmassági vizsgálatáról, az ajánlás kifejezetten térjen ki a nevelőszülőnek jelentkezők szexuális irányultság és/vagy nemi identitás szerinti megkülönböztetésének tilalmára és a nevelőszülőnek jelentkezők LMBT emberekkel kapcsolatos esetleges előítéletes nézeteinek feltárására;
- folytassanak kutatást a gyermekvédelmi rendszerben nevelkedő LMBT gyermekek és fiatalok körében diszkriminációs tapasztalataikról és speciális támogatási szükségleteikről;
- készítsenek útmutatót a nevelőszülőknek az LMBT gyermekekkel és fiatalokkal kapcsolatos elfogadó bánásmódról, az útmutató anyaga legyen része a nevelőszülői felkészítő képzésnek, a képzések megtartásába vendégelőadóként vonjanak be LMBT civil szervezeteket;
- célzott kampányokkal segítsék, hogy az azonos nemű párok minél nagyobb arányban jelentkezzenek nevelőszülőnek.

A Magyar LMBT Szövetség 2009-ben létrehozott ernyőszervezet, amely a Magyarországon működő leszbikus, meleg, biszexuális és transznemű (LMBT) szervezeteket fogja össze. A Szövetség célja az LMBT emberek egyenlőségének és emberi jogainak előmozdítása, a hátrányos megkülönböztetés és előítéletek elleni fellépés, az LMBT emberek társadalmi befogadásának, láthatóságának, identitásának erősítése. A Szövetség az ILGA-Europe európai ernyőszervezet tagja.

www.lmbtszovetseg.hu ♦ info@lmbtszovetseg.hu ♦ telefon: (1) 633 3302 ♦ fax: (1) 633-3303